

УОЛТ УИТМАН ПЪТ ЗА ИНДИЯ

Превод от английски: Владимир Свинтила, 1992

chitanka.info

1.

*Възпявам своите дни,
възпявам достиженията в настоящето,
възпявам здравия и светъл труд на инженера,
модерните ни чудеса*

*(античните величествени седем са
надминати!).*

*Суецкият канал на Изток в нашия стар свят,
моретата с положени във тях красноречиви нежни
кабели,*

*но пръв звучи и винаги звучи викът ти, о, душа:
Миналото! Миналото! Миналото!*

Миналото — тъмната неизмерима ретроспекция!

Оплождащата глъбина — спящите и сенките!

Миналото — безкрайното величие на миналото!

Защото що е настоящето,

ако ли не израснал върху миналото стрък?

*(Като куршум изстрелян, който следва
траекторията си,*

*тъй настоящето буквално е изстреляно от
миналото.)*

2.

Път, о, душа, за Индия!

Озари азиатските митове, приказките примитивни!

Не само вий сте, горди истини на този свят,

не само вие, факти на модерната наука,

*но също тъй и старите предания и митове на Азия и
Африка,*

*далече стрелващият се духовен лъч и
неразплетените сънища,*

дълбоко гмурващите се легенди или библии,
най-дръзките измислици
на разните поети, някогашните религии.
Вий храмове, по-хубави от лилии,
огрени от възхождащото слънце!
Вий приказки, отхвърлили познатото,
отбягнали властта му, възлезли към небето!
Вие, високи дръзновени кули,
с остър връх, като рози румени и позлатени!
Кули на безсмъртни приказки, създадени от смъртни
сънища!
И вас посрещам със „Добре дошли!“, както всичко
друго!
и вас възпявам с радост.

Път за Индия!
Уви, душа, ти не видя ли от началото
божественото измерение?
Земята да измерят с педи, да бъде свързана със
мрежи,
съседни раси да се женят, едните дават другиму
съпруги,
да се кръстосват океаните, далечното да стане
близко,
земите да се запоят една за друга.

Възпявам новото богослужение,
вашето, о, капитани, пътници, изследователи,
вашето, о, инженери, архитекти, машинисти,
вас, които съществувате не за търговия само,
но в името на Бога и за теб, душа!

3.

Път за Индия!
За теб, душа, е този ми диптих.
Върху едното му табло съзирам аз Суецкия канал —
осветен, отворен — виждам низ от параходи,

„Императрица Евгения“ във авангарда, от палубата
виждам
чужд пейзаж, безоблачно небе и равен пясък,
във далечината, минавам покрай живописната
тълпа,
покрай гигантските дълбаещи машини.
Във другото табло, различно (и все пак твое, само
твое,
о, душа!), аз виждам в моя континент
железницата
водеща към Пасифика, как преодолява всяка бариера,
виждам дълги влакове, които се извиват край
Ла Плата
със стоки, пасажери, чувам как локомотивът бърза
и пухти,
и острата локомотивна свирка, и ехото да
отговаря
откъм дъното на най-величествените декори на
света,
пресичам долината в Ларами и забелязвам
най-гротескни форми на скали, предмет на
остроумия,
виждам много кукувича прежда, стръкове див
лук
и голи и безцветни сивозеленикави пустини,
виждам във далечината гледки на надвиснали
над мен
големи планини, река Уайнд и планините Уосач,
виждам планината Монюмънт, Орловото
гнездо,
минавам Промънтъри, възлизам към Невада,
оглеждам благородния връх Елк, въртя се във
подножието му, виждам Хумболдтовата редица,
преминавам долината, прекосявам през реката,
виждам бистрите води на езерото Тахо, виждам
лесове

с величествени пинии, или пресичайки
огромните пустини
очаровано омагьосани миражи на ливади и води,
като пред тях откривам, и зад всичко,
в двойни прави линии мостове, които свързват
Източния
океан със Западния, пътя от Европа чак до
Азия.

(О, генуезецо, сънят ти, твоят сън!
Столетия след като си бил положен в гроба,
брегът, открит от тебе, потвърждава твоя сън!)

4.

Път за Индия!
Борби на много капитани, предания на един умрял
моряк
прокрадват се над настроението ми и се
разпространяват
подобно облаци и облачета във непостижимото
небе.

Покрай Историята, върху склоновете, като поточе
тичащо,
което чезне под земята, после пак се появява
безкрайно, мисъл някаква и пъстро шествие —
уви, душа, пред твоя поглед те се появяват —
отново плановете, пак пътуванията, отново
експедиции.

Потегля пак на път Васко да Гама,
отново придобитите познания, компасът на моряка
пак,
земи новооткрити, нации новородени, новородена
ти, Америка,
за необятни цели завършено изпробването на човека,

ти, крива линийо на земното кълбо най-после си завършена.

5.

Обширна крива, плуваща в пространството,
покрита цялата със видими за всички мощ и красота
на сменящи се дни и светлини
и на оплождана духовна тъмнина,
неизразимо висши шествия на слънцето,
луната и на безбройните звезди,
долу многократните треви, води, животни, планини,
дървета,
със недостъпни цели и пророческите скрити
намерения,
сага най-после, струва ми се, мойта мисъл се
измерва.

От градините на Азия като се спускат грееци,
Адам и Ева се явяват, милиардната им челяд подир
тях,
тя, скитащата се, стремящата се,
любознателната,
с неуморимите изследвания, въпроси и
безизходици,
безформена и трескава и никога със щастие в
сърцето,
със тъжното безкрайно повторение: „Отново
накъде,
душа неутолена?“ и „Накъде, ти, гаврецу се
живот?“

А кой ще утеша тези трескави отроци?
И кой ще оправдае неуморните изследвания?
Кой тайната ще изрече на безразличната земя?
Кой ще я свърже с нас?
Защо природата, отделно взета, ни изглежда
неестествено?

Какво е таз земя за нашата чувствителност?
(Невлюбена земя, не отговаря тя на трепета ни с
трепет,
студена пръст, за гробища место!)

Душа, бъди уверена, че замисълът на началото
остава,
ще се изпълни и може би дошло е вече време за това.

Когато бъдат океаните избродени
(но май те вече са избродени),
когато капитаните и инженерите завършат своето
дело,
когато след благородните изобретатели, след
учените,
след геолозите и етнографите, и след химиците
се появят най-сетне и поетите,
достойни да се нарекат така, ще дойдат
истинските Божии синове и Божиите песни ще
запеят.

Тогаз не само вашите дела, о, пътешественици,
учени,
изобретатели ще бъдат оправдани, на всяка
влюбеност
тогава ще се отговори, ще бъдат споделени всички
тайни,
и всичките раздели и отсъствия ще бъдат
взети,
окачени, заедно завързани, и цялата земя — тази
студена
и безтрепетна, безмълвна пръст — ще бъде
оправдана
божествената троица ще постигне своето
триединство,
споена от истинския Божии син — поета.

*(Естествено е той да премине проливите,
планините,*

*да обиколи със някаква си цел носа Добра
Надежда.)*

*Природа и Човек, те няма повече да бъдат
разделени,*

*истинският Божи син отново абсолютно ще ги
слее.*

6.

Година, пред чиято двер — отворена широко — пея!

Година на постигнатата цел!

Година на подем на континенти, климати и океани!

*(Не само дожът на Венеция ще се венчава с
Адриатика!)*

Аз виждам водоземлестия глобус, който е отдаден,

който дава всичко: Европа грабната от Азия,

Африка прибавена, а трите те отдадени на нашия

Нов свят,

*земите, географиите, те пред теб танцуват като
придържат*

*празнични гирлянди, сякаш невеста и жених, ръка в
ръка.*

Път за Индия!

Прохладен полъх от далечния Кавказ,

успокояващата люлка на човека,

Ефрат тече, и миналото пак е осветено.

Уви, душа, виж ретроспекцията е изнесена напред,

*старата и най-населена, най-благоденстваща
страна в света,*

*потоците на Инд и Ганг със многобройните им
притоци*

*(по моя бряг в Америка като се скитам днес, аз
наблюдавам),*

повестта за Александър, в бойния си поход

неочаквано починал, Китай е от една страна,
от другата — Арабия и Персия, на Юг великите
морета
със Бенгалския просторен залив, като реки
течащите
литератури, епоси, религии и касты, древният
окултен Брама,
безкрайно някъде назад нежният и по-млад
Буда,
централните и южните империи и всичките им
притежания,
с всичките им притежатели, военният набег
на Тамерлан, търговците, управниците и
изследователите,
мюсюлманите и византийците, венецианците,
арабите
и португалците, и пътешествениците, до днес
все още знаменити, Марко Поло и Батаута
Мавър,
съмнения, които трябваше да имат своето решение,
земи, които картата не знае и белите полета,
които трябваше да се запълват, крака, които се не
спират,
ръце, които не отдъхват миг,
и ти, душа, която не търпиш предизвикателства.

Средновековните мореплаватели пред мене се
възправят,
светът в годината 1492 с будните си
начинания,
набъбва нещо във човечеството като сокове през
пролетта,
захождат залезните блясъци на рицарството.

А ти коя си, тъжна сянка?
Гигантска, призрачна, самата призрак ти?
Със царствени ръце, с набожно греещи очи,

около себе си разпръскваш с всеки поглед златни светове
и ги облагряш във разкошни багри.

Като главен хистрион
разхождаш се пред рампата на някаква огромна сцена,
над всички властващ, виждам аз, самия Адмирал
(историческия тип на смелост, действие, доверие),
виж как от Палос тръгва, води малката си флота,
виж пътя му, завръщането му виж го затворник
окован,
виж го низвергнат, виж бедността му и смъртта му!

(Любознателен стоя пред времето, усилията на героите
набелязвам аз. Отлагането дълго ли е още?
Горчива ли е клеветата, бедността, смъртта?
Лежи ли семето незабелязано столетия в земята?
Уви, дължим случая на Бога — поникнало, то пуска листи,
разцъфтява, земята пълни с ползи и с красота.)

7.

Път, разбира се, към пръвено появилата се мисъл.
Не само океани и земи! И твойта ясна свежест
младото узряване на племена и цветове,
към царствата на набъбващите библии.

Душа без сдържаност, със тебе аз, и ти със мен,
започвай кръгосветското пътуване,
пътуването на човека, пътуване на неговия дух
обратно,
към рая ранен на човешкия разсъдък, назад,

назад къмто пораждане на мъдростта и на невинни
интуиции,
отново към прекрасно Сътворение!

8.

Не можем повече да чакаме,
на кораба сме, о, душа, ликуващи
и ние хвърляме се в непробродени морета,
безстрашно към неznайни брегове върху вълните от
екстаз

опваме платна сред духащите ветрове
(о мене се притискаш ти и аз о теб, о, душа,
като свободно композираш и възхваляваш Бога,
и като пееш песента на радостното пътешествие).

Със смях и със целувки
(да проповядват други, да ридаят
върху греховете, угризенията, униженията си),
душа, харесваш ми и аз на тебе.

Повече от всеки пастор вярваме със теб, душа, във
Бога,
но с божите мистерии не смеем да кокетничим.

Харесваш ми, душа, и аз на тебе,
когато плавам по моретата или вървя в нощта,
мисли, безсловесни мисли за времето,
пространството

и за смъртта като реки протичат,
понасят ме в безкрая на някакви простори,
чийто въздух дишам, чийто плясък чувам,
които ме обливат цял,
които ме измиват, Господи, въздигат ме до теб,
за да застанем аз и моята душа до тебе.

О, ти, трансцендентален,
безимен, фибра и дихание, светлик на светлината,

засенчващ всичките вселени, техен център,
ти, мощен център на доброто, истината, любовта,
морален и духовен извор — извора на чувствата
(о, моя мислеща душа, неутолима жажда,
ти не ме ли чакаш още там?)

Не чакаш ли за нас, щастлива, нейде свършения
другар?)

Ти, пулс, двигател на звезди, слънца, системи,
които се въртят кръгообразно в ред, уверени и
хармонични,
срещу безформената необятност на простора.
Но как да мисля, как веднъж да взема дъх, как да
заговоря,
ако извън себе си не бих могъл
да полетя към тези висши светове?

Потръпвам цял при мисълта за Бога и Природата,
и за чудесата, и за пространството, времето,
смъртта,
но като се обърна викам теб, душа, към моето
реално аз,
и виж, ти нежно покоряваш тези сфери,
венчаваш се за времето, доволно се усмихваш на
смъртта,
изпълваш безграничното пространство с теб
набъбнало.

По-голяма от звездите и слънцата,
за път готова ти напред пътуваш.
Чия любов, ако не твоята, нашата,
ще може по-широко да се разпростре?
Чии ли възделения във него превъзхождат нашите
души?
Чии ли сънища и идеали, чии ли планове
за щастие, за свършенство, за сила?

Чие ли радостно желание заради другите да
изоставиш

всичко?

За други да изстрадаш всичко?

Съобразявай се с това, което е пред теб, душа,
когато ти при свършека на времената, кръстосала
морета,

обиколила носовете откъм вятъра, оградена, тежко
дишаща,

застанала пред Бога ти се съгласяваш, постигнала
целта си,

като че ли изпълнена с приятелство, с постигната
любов,

намерила най-сетне Възрастния брат,

ти — Малкия — се стапнеш от любов в ръцете му.

9.

Път за повече от Индия!

Покри ли със пера крилете си за този полет?

О, душа, пътувала ли си в такива пътешествия?

Развличала ли си се ти върху води такива като
тези?

По-лошо ли звучиш самата ти от веда и санскрит?

Тогава нека бъдат твоите склонности освободени.

Път към вас, о, брегове,

към вас, отдавнашни неистови енигми!

Път към покоряването ви, отнемащи дъха проблеми!

Към вас, о, брегове, осеяни със скелетни крушения,

които живеете не ги постигат никога.

Път за повече от Индия!

О, тайни на небето и земята!

О, тайни на водите и моретата!

О, виещи се ручей и речни брегове!

О, тайни на горите и полетата!

О, тайни на могъщи планини във моята страна!

*На прериите! И на сивите скали!
О, утринна руменина! О, облаци! О, дъжд и сняг!
О, ден и нощ, пътуване към вас!*

*О, слънце и луна и вий, звезди! Вий, Сириус и
Юпитер!
Път към вас!*

*Път! Незабавен път! Кръвта гори във моите вени!
Напред, душа! Веднага вдигай котва!
Режи възжетата — тегли — опни платната до
едно!*

*Нима не сме седели тук
като дърветата в пръстта безкрайно дълго!
Нима не сме достатъчно пълзели,
яли, пили като истински скотове?
Не сме ли помрачили себе си,
не сме ли изумили себе си достатъчно със
книги?*

*Потегляй само из дълбоките води, безумно,
о, душа, и да изследваме — със мене ти, със тебе аз
—
да идем там където плаватели не са посмели да
пристъпят
и ще рискуваме и кораба, самите себе си и всичко.*

*О дръзновена ми душа!
И все напред, и все напред пътувай!
О, дръзновена, но и безопасна радост!
Не са ли всичките морета Божии?
О, все напред и все напред с опънати платна!*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.